

Aanbevolen lectuur

ONDER REDACTIE VAN ROBBERT COOPS | R.COOPS@ZIGGO.NL

Ruimte en beleving

Het vakblad *Schooldomein* verschijnt al bijna dertig jaar onder het hoofdredactionele bewind van Sibò Arbeek. Het kwartaalblad laat elke keer overtuigend zien hoe de huisvesting van scholen, sport-, cultuur- en wijkorganisaties georganiseerd wordt (en met welk doel en welke inzet), welke praktijkervaringen er worden opgedaan en hoe verschillende stakeholders ten opzichte van nieuwbouw, renovatie, sloop, financiering, duurzaamheid of energietransitie staan. Publieke gebouwen moeten een relatie hebben met de gebruikers en de fysieke en sociale omgeving, zoveel is duidelijk. Het gebouw verbindt en vormt, maar staat nooit op zichzelf.

De 'bewijsvoering' van dat laatste wordt in het blad mede geleverd door interviews met architecten, onderwijskundigen, organisatiedeskundigen of bouwkundigen. Een selectie daaruit is nu gebundeld in *Goede gesprekken*, waarin onder anderen de architecten Alfonso Wolbert en Herman Hertzberger, hoogleraar integraal ontwerpen Hennes de Ridder, omgevingspsycholoog Joren van Dijk en rijksbouwmeester Floris Alkemade geciteerd worden.

De rijksbouwmeester maakt zich zorgen over de effecten van individualisering en digitalisering. 'De erosie van het publieke domein moeten we inzetten als een kracht om te vernieuwen. Door het combineren van geldstromen en systemen is meer mogelijk en kun je intelligente verbindingen maken. Dat is een rol die scholen kunnen hebben, maar ook bibliotheken als nieuwe plekken voor optredens, taalevents, culturele

activiteiten en schuldhulpverlening; aantrekkelijke kenniscentra die je maatschappelijk breder kunt inzetten.' Steden ziet hij als 'sociale machines die onderhouden en gecultiveerd moeten worden'. 'Het stelselmatig afsluiten van publieke ruimten zonder ontwerp en verbeeldings-

kracht moet je niet willen', daaraan toevoegend dat het juist ontwerpers zijn die het vermogen hebben onoverkomelijke problemen om te zetten naar nieuwe mogelijkheden. Dat laatste blijkt een hardnekkig misverstand, want ook architect Wolbert vindt eigenlijk dat architecten met hun creativiteit en analytisch vermogen veel eerder bij het proces betrokken zouden moeten worden, omdat zij 'meer onaffe gebouwen opleveren die de verbinding met hun omgeving maken'. Dat nu is vaak allerminst de bedoeling van de belangrijkste doelgroep: de gebruiker. Zij eisen min of meer de lead in het proces dat moet leiden tot het beste resultaat. Hun praktijkervaringen vormen immers de doorslaggevende argumentatie voor wat een goed functionerend publieke voorziening zou moeten zijn.

Goede gesprekken, over ruimte en beleving, Sibò Arbeek, ICSadviseurs/BOA Advies, Amsterdam 2019, 100 blz.

Klimaatadaptatie op de kaart

Het optimisme om woningcorporaties te stimuleren tot het klimaatadaptief maken van woonwijken spat van het inspiratieboekje *Samenwerken aan goed wonen* af. Voorbeelden laten zien hoe wateroverlast, hittestress en droogte, kunnen worden voorkomen. De oproep is om dergelijke – vaak bouwtechnisch eenvoudige en betaalbare – maatregelen sterker te integreren in de lopende bedrijfsvoering, zowel in de klant- als vastgoedprocessen, en in de samenwerking met stakeholders, zoals huurders of gemeenten. Dat moet dan weer leiden tot verbetering van de kwaliteit van de woonomgeving en de waarde van het vastgoed. Het gaat daarbij uitdrukkelijk niet alleen om fysieke maatregelen, maar ook om de betrokkenheid vanuit het sociale domein. 'Het is

geen nieuwe opgave, het gaat om anders werken en vooral samenwerken', aldus de samenstellers, die in hun benadering wel erg gemakkelijk voorbijgaan aan de veelheid van procedures, voorschriften en belangen, die het tempo waarmee duurzaamheidsdoelstellingen worden gerealiseerd danig kunnen beïnvloeden.

Samenwerken aan goed wonen; woningcorporaties en klimaatadaptatie, Anneke van Veen, Bureau van Veen, Dordrecht 2019, 37 blz.

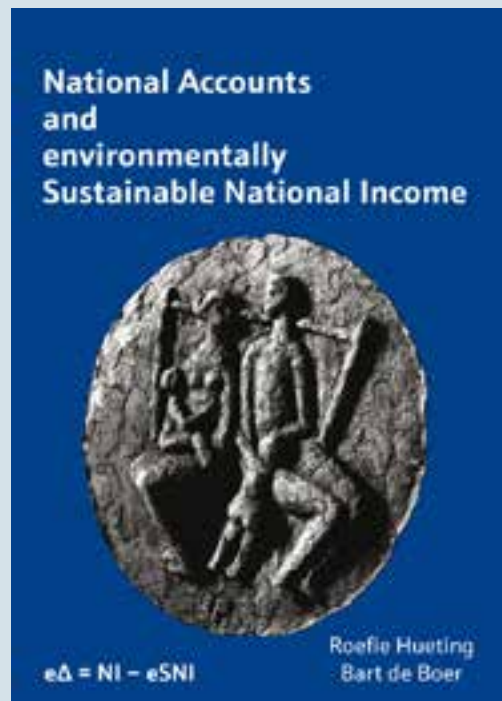

Duurzame economie

UITGELICHT

Als een van de eersten ter wereld is Roefie Hueting – samen met enkele andere onderzoekers – erin geslaagd een nieuwe standaard te ontwikkelen voor de invloed van onze economische handelingen op het milieu. Deze standaard – de environmental Sustainable National Income (eSNI) – is ook internationaal erkend en wordt gedefinieerd als het maximaal bereikbare productieniveau, gebruikmakend van de meest moderne technologie waardoor vitale milieufuncties uit de 'natuurlijke', fysieke omgeving beschikbaar blijven voor toekomstige generaties. Het inzicht dat economische productie niet alleen bijdraagt aan het (inter)nationale inkomen, maar gelijktijdig vanuit milieuoverwegingen ook een beperking zou moeten inhouden, is niet alleen vanuit politieke maar ook vanuit economisch-statistische zijde omstreeden geweest, zo blijkt uit de verschillende, chronologisch gerangschikte bijdragen in *National accounts and environmental sustainable national income*.

National accounts and environmental sustainable national income, Roefie Hueting en Bart de Boer, Academische Uitgeverij Eburon, Utrecht, 2019, 222 blz., ISBN 978.94-6301-252-2

Jaargang 37 nummer 09 2019

ROM is het maandelijks vakblad voor de professionals bij de gemeente, provincie, rijksoverheid, het waterschap en bij bedrijven, universiteiten en overige organisaties die zich bezighouden met ruimte, infrastructuur en milieu. ROM biedt actuele informatie over ontwikkelingen in het beleid, beschrijft praktijkvoorbeelden in de uitvoering van dat beleid en biedt een platform voor opinies over ruimte, infrastructuur en milieu. Aan deze uitgave is de grootst mogelijke zorg besteed: voor onvolledige/onjuiste informatie aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor verbetering van onjuistheden houden zij zich aanbevolen.

Redactieadres

Elba-Rec, Paulus Borstraat 41,
3812 TA Amersfoort
marcel.bayer@romagazine.nl

Recensie-exemplaren

ROM, Lessinglaan 34,
3533 AW Utrecht

Hoofdredacteur

Marcel Bayer

Aan dit nummer werkten mee

Fenneke van der Aa, Oedzge Atzema, Kasper Baggerman, Annelies Beek, Robbert Coops, Jolina van Dijk, Jop Fackeldey, Cor Jacobs, Jan Jager, Ton van Leeuwen, Renée van Rijn, Sarah Ros, Jan Rotmans, Teun Terpstra, Marcel Tonkes, Yvonne Vendrig-de Punder, Laura van den Vrijhoef, Monique van de Wetering, Friso de Zeeuw

Adviesraad

Yves de Boer, Mark Frequin, Roger Kersten, Chris Kuijpers, Dirk van de Wetering, Friso de Zeeuw

Praktijkredactie

John Ebbelaar, Jos Gadet, Bas van de Griendt, Elselen Koning, Cees-Jan Pen

Uitgever

Edgar van Eekelen

Ontwerp

Kilian Idsinga, Elba-Rec
Advertenties
T 033 870 0100
E info@romagazine.nl

Opgave en vragen over abonnementen:

Abonnementenland
Postbus 20, 1910 AA Uitgeest
Tel. 0900-ABOLAND of 0900-226 52 63, € 0,10 per minuut
Fax +31(0)251-31 04 05
Site: www.bladenbox.nl voor abonneren of www.aboland.nl voor adreswijzigingen en opzeggingen. Abonnementenland is ook bereikbaar via Twitter. Stuur uw tweet naar: @Aboland_klanten.

Opgave en vragen over abonnementen BE:

Abonnementenland
Ambachtenlaan 21 Unit 2A
3001 Heverlee
Tel. +32 (0)28 08 55 23
Fax +32 (0)28 08 70 05
Site: www.bladenbox.be voor abonneren of www.aboland.be voor adreswijzigingen en opzeggingen.

Beëindigen abonnement:

Opzeggingen dienen 4 weken voor afloop van de abonnementsperiode in ons bezit te zijn.

Jaarabonnement

Een jaarabonnement kost € 168,35 exclusief btw. Losse nummers kosten € 24,00 inclusief btw. Prijswijzigingen voorbehouden.

Het volgende nummer van ROM verschijnt begin oktober 2019.

ISSN 1571-0122

© ROM B.V.

Het is niet toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever artikelen, beeld of gedeelten daarvan over te nemen.